

**Riksdagens
bankfullmäktiges
berättelse
för 1981**

Helsingfors 1982

**RIKSDAGENS
BANKFULLMÄKTIGES BERÄTTELSE
FÖR 1981**

*

**TILL
RIKSDAGENS BANKUTSKOTT**

Finlands Banks verksamhet

Den ekonomiska utvecklingen 1981

Under 1981 bröts högkonjunkturen i Finland, då den internationella recessionen i allt högre grad började försvaga den ekonomiska utvecklingen. Totalproduktionen var endast 1 % större än för 1980. Antalet sysselsatta fortsatte att öka; trots det steg det relativa arbetslöshetstalet under årets lopp och blev i genomsnitt drygt 5 %. Även om inflations-takten reducerades till 10 %, gick den genomsnittliga prisnivån upp med nästan 12 %. Bytesbalansens underskott sjönk till 1.7 mrd mk beroende på den kraftiga tillväxten i östexporten och den betydande minskningen av råvaruimporten.

De internationella ekonomiska utsikterna präglades alltjämt av den försvagning i efterfrågan som stegringen i realpriset på råolja och den målmedvetna antiinflationära politiken medfört. Tillväxten i OECD-ländernas totalproduktion stannade vid i genomsnitt 1 %. I de länder som är viktiga för Finlands export ökade totalefterfrågan ännu långsammare än inom OECD-området som helhet, där genomsnittsefterfrågan pressades upp av den temporära ekonomiska återhämtningen i Förenta staterna i början av året. Volymen av västexporten minskade följaktligen med nästan 4 %. Den exportnedgång som den fortsatta lågkonjunkturen i Finlands västliga marknads-länder gav upphov till kompensades dock av den snabba ökningen i östexporten, och varuexportens totala volym steg därför med 3 %.

Den kraftiga uppgången i metallindustriexporten berodde framför allt på leveranserna till Sovjetunionen. Även leveranserna till väst ökade emellertid trots att investeringsverksamheten i de västliga industriländerna mattades av. Ökningen kunde tillskrivas den tidigare stora orderstocken. Konsumtionsvaruindustrins export tilltog också avsevärt. Exporten av skogsindustriprodukter, främst sågvaror, sjönk däremot drastiskt, då efterfrågan försvagades och

de marknadsandelar som erövrats året innan gick förlorade till grannländerna. Tjänsteexportens ökningstakt avtog närmast på grund av att de utländska byggnadsprojekten minskade något. De finländska utrikeshandelspriserna steg en aning långsammare än 1980. Importpriserna gick upp med 12 % och exportpriserna med 11 %. Bytesförhållandet försämrades således med 1 % mot närmare 5 % året innan.

Konjunkturutvecklingen ändrade karaktär: tillväxten i den inhemska efterfrågan avstannade och importen började före konjunktur-omslaget inom exporten minska i början av 1981. Företagens kapacitetsutnyttjandegrad förblev dock hög och inkomstutvecklingen skälig. Investeringsaktiviteten dämpades tydligt under året. Bromsande på nedgången verkade dock bl. a. den långa realiserings tiden för pappersindustrins stora investeringsprojekt.

Tyngdpunkten för företagssektorns fasta investeringar låg alltjämt på maskiner och utrustning. Byggnadsinvesteringarna minskade klart, vilket förklarades av försämringen i efterfrågeutsikterna och av investeringsskatten som var i kraft ända till slutet av augusti. Den höga internationella räntenivån och förväntningarna om en sänkning av råvarupriserna skar ned lagerinvesteringarna.

Den förhållandevis höga inflationstakten ledde i kombination med skattesärpningen till att tillväxten i hushållens disponibla realinkomster avstannade. Den privata konsumtionen steg dock med 1 ½ %. Till följd av realinkomstutvecklingens försvagning och stramheten på finansieringsmarknaden föregående år minskade hushållens bostadsinvesteringar med över 3 %. Nya bostadsbyggen påbörjades i betydligt mindre omfattning än året innan.

Uppgången i den offentliga efterfrågan motsvarade i stort sett de regleringsöverenskomelser som träffats mellan statens och kommunernas centralorganisationer; de offentliga konsumtionsutgifterna växte med 3 ½ % och den offentliga sektorns administrativa investeringar

INNEHÅLL

	Sid.		Sid.
<i>Finlands Banks verksamhet</i>	3	Granskningen av lånerörelsen och valutahandeln	20
Den ekonomiska utvecklingen 1981	3	Inventeringen och inspektionen av avdelningskontoren	20
Finlands Banks penningpolitik	5	Längmanska fonderna	20
De penningpolitiska åtgärderna	5	Fonden för Finlands självständighets jubileums- år 1967 (SITRA)	21
De särskilda finansieringsarrangemangen	7	Ändring av § 4 och 30 i reglementet för Fin- lands Bank	21
Finlands Banks valutapolitik	8	Tillstånd till köp av fastighet	21
Utvecklingen på den internationella valuta- och finansieringsmarknaden	8	Tillstånd till köp av aktier	22
Valutakurspolitiken och den inhemska valuta- marknaden	9	Mortgage Bank of Finland Ltd:s upplåning ..	22
De långfristiga kapitalrörelserna och den ut- ländska skulden	10	Utländska agenturbanker	22
De kortfristiga kapitalrörelserna	12	Lönegraderna för högre förmän	22
De bilaterala betalningsarrangemangen	12	Huvudavtalet om anställningsvillkoren i Fin- lands Bank	22
Finlands Banks balansräkning och resultaträkning	12	PES-avtalen om befattningshavarnas avlöning och ålderstillägg	23
Utländskt	12	PES-avtalet om semester för Finlands Banks be- fattningshavare	24
Finansieringsinstitutet	13	Ändringar i pensions- och familjepensionsstad- gorna för Finlands Bank	24
Den offentliga sektorn	14	Beviljade understöd och pensioner	24
Företagen	15	Direktionen	24
Utelöpande sedlar och mynt samt depositions- bevis	15	Kontrollanterna vid avdelningskontoren	24
Finlands Banks nettobalans	16	Bankfullmäktige	25
Sedelutgivningen	16	Revisorer	26
Bokslutet	16		
<i>Ärenden handlagda av bankfullmäktige</i>	20		
Revisionen	20		

ISSN 0356-0457

Helsingfors 1982. Statens tryckericentral

med 2 ½ %. Tack vare den snabba nominella ökningen i kommunernas skatteinkomster och höjningen av de kommunala avgifterna och tarifferna bibehöll kommunerna sin jämförelsevis låtta finansieringsställning. Den genomsnittliga uttaxeringen per skattöre var i det närmaste oförändrad.

Totalproduktionen hade nått sin höjdpunkt redan under senare hälften av 1980. Under 1981 ökade produktionen inte nämnvärt men var ändå i genomsnitt 1 % högre än ett år tidigare. Industriproduktionen växte ännu med inemot 2 % främst beroende på metallindustrins kraftiga tillväxt. Däremot gick såväl jord- och skogsbruket som byggnadsverksamheten starkt tillbaka.

Importens volym sjönk med 5 %. Orsak här till var dels en allmän försvagning av efterfrågan, dels efterfrågans omstrukturering till förmån för privat konsumtion och offentlig efterfrågan. Särskilt markant minskade importen av råolja, då energiförbrukningen effektiviserades och andra energiformer började utnyttjas allt mer.

Antalet sysselsatta var i genomsnitt närmare 40 000 personer större än 1980 och översteg alltså nivån under föregående högkonjunktur. En delorsak här till var återflyttningsvinster för Finlands del. Det relativa arbetskraftstalet växte ännu en aning. Arbetslöshetssiffran började dock stiga på sommaren och hade vid slutet av året redan nått över 6 %. I genomsnitt uppgick arbetslösheten 1981 till drygt 5 %.

Det tvååriga inkomstavgiftstal som slöts på våren och försvagningen i den inhemska och den utländska efterfrågan lättade inflationstrycket i ekonomin 1981. Inflationdämpningen bromsades emellertid av att utrikeshandelspriserna, som steg snabbt ännu under början av året, fick genomslag i de inhemska kostnaderna. Inflationstakten mätt med konsumentprisindex avtog under året från 14 till 10 %, men i genomsnitt var prisnivån 12 % högre än föregående år.

Värdet av varuexporten gick upp med 14 %. Exporten till Sovjetunionen växte nämligen med 60 %. Då värdet av varuimporten steg med endast 5 %, föll underskottet i handelsbalansen från 5.5 mrd mk 1980 till 1.3 mrd mk 1981. Härvid har även korrigeringsposterna beaktats. Underskottet härrörde i sin helhet från västhandeln, eftersom det bilaterala varu-

utbytet resulterade i ett överskott. I tjänsteutbytet uppstod ett överskott på drygt 4 mrd mk. Då kapitalersättningarnas och inkomstöverföringarnas nettounderskott utgjorde 4.7 mrd mk, blev 1981 års underskott i bytesbalansen 1.7 mrd mk eller 0.8 % av bruttonationalprodukten. För 1980 hade motsvarande relationstal varit 2.7 %.

Importen av långfristigt kapital ökade i fjol betydligt, trots att den höga räntenivån på den internationella finansieringsmarknaden dämpade företagets benägenhet att uppta lån under en stor del av året. Mot slutet av året blev dragningarna livligare och nettoimporten av långfristigt kapital steg till 2.5 mrd mk mot endast 0.2 mrd mk året innan. Den långfristiga utländska bruttoupplåningen belöpte sig till drygt 8 mrd mk. Staten stod för c. en tredjedel härav och för 4/5 av nettoupplåningen.

Den förbättrade jämvikten i handelsbalansen och lättningen på den inhemska finansieringsmarknaden minskade de kortfristiga kapitalrörelserna. Nettoimporten av kortfristigt kapital uppgick 1981 till 1 mrd mk eller en sjättedel av nettoimporten 1980 och bestod närmast av företagets handelskrediter. Valutabankernas utländska nettoställning förblev nämligen ungefär densamma som ett år tidigare.

Den sammanlagda nettoimporten av utländskt kapital översteg underskottet i bytesbalansen med 1.8 mrd mk. Då justeringarna i valutakurserna och de tilldelade särskilda dragningsrätterna räknas med, växte Finlands Banks valutareserv från 7.0 mrd mk till 9.4 mrd mk. Den konvertibla reserven krympte med 0.3 mrd mk och de bundna valutornas kontoställning förbättrades med 2.7 mrd mk.

Betalningsbalansens utveckling åstadkom en lättning på den inhemska finansieringsmarknaden ända till slutet av sommaren och änyo i november — december. I motsatt riktning verkade det överskott som uppstod i statskassan mot slutet av året. Affärsbankernas nettoskuld till Finlands Bank gick ned från 1.8 mrd mk till 0.8 mrd mk. Frigivningen av en del av kassareservdepositionerna drog ned centralbanksfinansieringen med 1.9 mrd mk. Bankernas utlåningsökning saktade av ända fram till hösten men sköt åter fart mot slutet av året så att den för hela året blev 15 %. Inlåningsökningen tilltog något trots försvagningen i inkomstbildningen, och blev 16 %.

Finlands Banks penningpolitik

De penningpolitiska åtgärderna

Den inflationsdämpande och efterfrågebe-gränsande politiken fortsatte under början av 1981 trots att konjunkturutvecklingen började försvagas. För att mildra den förestående recessionen lättade Finlands Bank den penningpolitiska linjen under vårens lopp. Detta skedde genom att en del av kassareservdepositionerna frigavs och dagslåneräntan sänktes. Målet var dock att undvika en sådan lättning på penningmarknaden att uppbromsningen av inflationen kunde ha äventyrats. Den lättare penningpolitiska grundlinjen bibehölls under resten av året, vilket krävde vissa mindre justeringar i villkoren för centralbanksfinansieringen.

Penningpolitiken bestod främst i att reglera affärsbankernas centralbanksfinansiering¹ och depositionsbankernas skyldighet att hålla kassareservdepositioner i Finlands Bank. Största delen av centralbanksfinansieringen beviljades i form av dagslån. Det arrangemang med en stegvis växande tilläggsränta som Finlands Bank i februari 1980 infört på dagslånemarknaden justerades två gånger under året. Förutom genom dagslåneräntan och differentieringen av tilläggsräntan påverkade banken kostnaderna för dagslånen genom systemet med ränteutjämning. Detta skulle nedbringa de räntekostnader som svängningarna i statshushållningens likviditet via dagslånemarknaden åsamkade affärsbankerna.

Nedan granskas de penningpolitiska åtgärderna under verksamhetsåret närmast i kronologisk ordning.

Genom ett beslut i december 1980 sänktes affärsbankernas centralbankskreditkvoter för januari temporärt med 10 %. Den 1 februari återgick det sammanlagda månadsmedeltalet av kvoterna till sin tidigare nivå 600 Mmk. På motsvarande sätt återgick gränserna för tilläggsräntan på dagslån till vad de var före januari.

Finlands Bank sänkte i april den depositions-skyldighet som bankerna enligt kassareservavtalet hade till 4.0 % av inlåningen vid slutet av mars, mot tidigare 4.6 %. Avvikande från kassareservavtalet fattades beslutet retroaktivt,

¹ Till affärsbankernas centralbanksfinansiering räknas centralbankskrediten i anslutning till bankernas kvoter och affärsbankernas dagslån minskade med deras dagsdepositioner.

sedan hotet om en bankstrejk var över. Samtidigt sänktes den kassareservskyldighet som skulle beräknas på grundval av inlåningen vid slutet av april till 3.6 %. I maj sänkte Finlands Bank kassareservskyldigheten till 3.0 %.

Till följd av den ökning av centralbanksfinansieringen som hotet om en bankstrejk resulterade i, höjdes gränserna för tilläggsräntan på dagslån för april månad retroaktivt från 5 och 8 till 10 och 13 gånger kvoten.

Finlands Bank gav i maj penninginstitutet nya direktiv om den närmaste tidens kreditpolitik, med anledning av den lättade grundlinjen inom penningpolitiken. Samtidigt fick bankerna även nya permanenta direktiv om personliga krediter. I de kreditpolitiska direktiven påpekade banken att konjunkturtoppen hade passerats och att den penningpolitiska linjen lättats för att dämpa recessionen. Emellertid borde man undvika en så stor lättning på penningmarknaden att uppbromsningen av inflationen kunde äventyras. Några väsentliga nya förändringar i den penningpolitiska grundtonen behövde därför inte väntas. Penninginstitutet förutsattes i sin kreditgivning i första hand sörja för finansieringen av en lönsam investerings- och produktionsverksamhet samt uppmanades förhålla sig återhållsamt till bostadsfinansiering särskilt i större bostadscentra.

De nya direktiven om personliga krediter preciserade minimivillkoren för beviljande av personliga krediter och var till vissa delar lindrigare än de tidigare direktiven från mars 1978. I direktiven betonades framför allt att krediterna förutsattes förhandssparande på depositionskonto. Kreditbeloppet skulle vid finansiering av den första bostaden få vara högst tre gånger så stort som den självfinansierade andel kreditökanden hopbragt genom förhandssparande och vid finansiering av bo-

Affärsbankernas centralbankskreditkvoter 1981, Mmk

	1. 1—31. 1	1. 2—
ACA	112.86	125.4
FBF	122.58	136.2
HAB	29.70	33.0
KOP	133.38	148.2
SCAB	137.70	153.0
ÅAB	3.78	4.2
Summa	540.00	600.0

Tilläggsränteskalan för affärsbankernas dagslån 1981

	1. 1—31. 1	1. 2—31. 3	1. 4—30. 4	1. 5—31. 8	1. 9—
Dagslånerätt utan tilläggsränta	5 x kvoten	5 x kvoten	10 x kvoten	5 x kvoten	4 x kvoten
Dagslånerätt utan tilläggsränta, summa, Mmk	2 700.0	3 000.0	6 000.0	3 000.0	2 400.0
Dagslånerätt med 4 % tilläggsränta, summa, Mmk	1 620.0	1 800.0	1 800.0	1 800.0	1 800.0
Nedre gräns för dagslån med 10 % tilläggsränta, summa, Mmk	4 320.0	4 800.0	7 800.0	4 800.0	4 200.0

stadsbyte högst två gånger så stort som denna andel.

Finlands Bank fattade i augusti ett principbeslut om att delta i Utvecklingsområdesfondens finansiering. Detta konstaterades vara det lämpligaste penningpolitiska medlet att stöda regionalpolitiken. Finlands Banks finansieringsmedverkan syftade uttryckligen till att reducera andelen av den utländska finansieringen, som var mindre förenlig med fondens verksamhet.

Den 1 september skärptes tilläggsränteskalan för dagslån så, att den nedre gränsen för fyra procents tilläggsränta sänktes från fem till fyra gånger en banks kvot och gränsen för tio procents tilläggsränta från åtta till sju gånger kvoten. Av de föregående sammanställningarna framgår kvoterna för affärsbankernas centralbankskredit och tilläggsränteskalan för dagslånen under året.

För hela sin centralbanksfinansiering betalade affärsbankerna under verksamhetsåret en genomsnittlig nettoränta¹ på 11.6 %. Året innan hade motsvarande ränta varit 12.4 %. Skillnaden mellan medelräntan på centralbanksfinansieringen och den genomsnittliga grundräntan minskade från 3.2 procentenheter 1980 till 2.4 procentenheter 1981.

Dagslåneräntan, som till följd av tilläggsräntorna på dagslån inte längre avspeglade priset för marginalfinansieringen, hölls i början av året på den nivå den stigit till våren 1980, dvs. vid 12.5 %. I början av mars sänktes

¹ Medelräntan på centralbanksfinansieringen omfattade räntan på centralbankskredit och affärsbankernas nettokostnader för användningen av dagslånemarknaden.

dagslåneräntan med en halv procentenhet till 12.0 % och efter mitten av mars ytterligare till 11.5 %. Inför hotet om en bankstrejk ändrade Finlands Bank mot slutet av mars sin dagslånepolitik så, att dagslåneräntan sjönk lineärt när centralbanksfinansieringen steg. Då strejkhottet inte längre ökade centralbanksfinansieringen, blev dagslåneräntan åter fast och sattes i början av april till 11.0 %. I början av augusti höjdes dagslåneräntan till 11.5 %, en nivå som bestod till mitten av december, då räntan temporärt sänktes till 11.0 %.

Finlands Bank hade hela året placeringar på dagslånemarknaden. I genomsnitt utgjorde efterfrågan på dagslån under året 3 494 Mmk och utbudet av dagsdepositioner 1 333 Mmk. Den genomsnittliga dagslåneräntan var 11.5 % och låntagarnas medelränta utan tilläggsränta efter det att ränteutjämning företagits 11.1 %.

Kassareservskyldigheten, som under vårens lopp sänktes med sammanlagt 1.6 procentenheter, hölls under resten av året vid 3.0 % av inlåningen. Den sista december uppgick kassareservdepositionerna till 2 492 Mmk, dvs. 825 Mmk mindre än för ett år sedan.

Beloppet av utelöpande depositionsbevis som sålts till staten utgjorde vid början av verksamhetsåret 1 900 Mmk. Störst eller 2 600 Mmk var depositionsbevisens belopp på våren. Därefter sjönk det för att vid årets utgång uppgå till 1 600 Mmk.

Statsrådet vidtog under verksamhetsåret en del åtgärder som nära anslöt sig till penningpolitiken. Sådana var besluten om export- och konjunkturdepositioner och om investeringsreserveringar och investeringsskatt.

Till följd av det förändrade konjunkturläget fattade statsrådet i februari och april beslut om att inte längre uppbära några exportdepositioner. Exportdepositionerna hade uppburits sedan juni 1980. I slutet av oktober beslöt statsrådet dessutom att exportdepositionerna skulle återbetalas till företagen tidigare än planerat eller i engångsposter från och med den 2 november 1981, dock senast den 4 januari 1982. Det återbetalda beloppet inkl. ränta uppgick vid årets utgång till 219 Mmk.

Statsrådet beslöt att uppbärandet av konjunkturdepositioner, som inlets vid början av oktober 1980, skulle upphöra den 1 juli. Samtidigt beslöts det att depositionerna skulle återbetalas till företagen i januari och april 1982. Konjunkturdepositionerna belöpte sig vid årets utgång till 143 Mmk.

I maj beslöt statsrådet att användningsperioden för de investeringsreserveringar och investeringsfonder som baserade sig på räkenskapsperioder avslutade 1978 eller tidigare skulle börja den 1 oktober 1981 och sluta den sista december 1982. Investeringsreserveringar som gjorts för räkenskapsperioder avslutade 1979 skulle kunna användas under 1982 och sådana som gjorts för räkenskapsperioder avslutade 1980 och före den 1 april 1981 under perioden 1.5.1982—30.4.1983. I december ändrade statsrådet beslutet så att investeringsreserveringarna för de räkenskapsperioder som utgätt 1979 samt 1980 och före den 1 april 1981 skulle ha en och samma användningsperiod, dvs. 1.1.1982—30.4.1983. Genom dessa beslut frigavs de investeringsdepositioner som gjorts i Finlands Bank i samband med investeringsreserveringarna och -fonderna till ett sammanlagt belopp av 1 365 Mmk, varav 25 Mmk lyftes före årets utgång.

Statsrådet fattade i maj beslut om att den investeringsskatt som den 3 november 1980 påförts vissa husbyggnadsarbeten, från och med den 1 september skulle gälla byggande enbart i Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda.

Av det lån på 700 Mmk som Finlands Bank i april 1978 beviljat staten amorterades sammanlagt 158 Mmk och det utestående lånebeloppet var vid slutet av året 354 Mmk.

De särskilda finansieringsarrangemangen

Villkoren för de finansieringsarrangemang som gäller inhemska leveranskrediter (s.k. KTR-krediter), kortfristiga exportkrediter och

nyexportkrediter justerades till vissa delar under året. Finlands Banks andel av finansieringsarrangemangens sammanlagda kreditbestånd var vid årets slut 3 901 Mmk eller c. en fjärdedel större än ett år tidigare.

Inom ramen för finansieringsarrangemanget för inhemska leveranser finansieras den inhemska industrins leveranser av kapitalvaror till inhemska beställare. Genom arrangemanget skall de finländska företagen på den inhemska marknaden garanteras lika goda finansiella konkurrensvillkor som de utländska tillverkarna. Finlands Bank, affärsbankerna och Postbanken deltar i finansieringsarrangemanget. På krediterna debiteras Finlands Banks grundränta, som hela året uppgick till 9 ¼ %. Finlands Banks andel av den kreditfinansierade delen av köpeskillingen bibehölls vid 50 %. Vad de övriga villkoren beträffar företogs en del tekniska ändringar och justeringar av markbeloppen.

Avmattningen i investeringsefterfrågan ledde till att inhemska leveranskrediter reserverades till ett betydligt mindre belopp än föregående år, dvs. 1 554 Mmk. Härav stod skogsindustrins maskiner för 49 %. Vid årets slut var kreditreserveringar på 2 034 Mmk i kraft. Dragingarna av inhemska leveranskrediter hann inte ännu 1981 påverkas av försvagningen i investeringsaktiviteten. Sammanlagt lyftes 1 896 Mmk eller 27 Mmk mera än året innan. Hela kreditbeståndet uppgick vid utgången av 1981 till 4 435 Mmk, vilket var 925 Mmk mera än vid föregående årsskifte. Härav utgjorde Finlands Banks finansieringsandel 2 111 Mmk.

Finansieringsarrangemanget med kortfristiga exportkrediter är avsett för finansiering av sådana högst 24 månaders exportkrediter, som beviljats den utländska köparen i samband med export som skall betalas i konvertibel valuta. Finansieringsvillkoren var oförändrade under året. I ränta uppbars av företagen 8 ½ % för exportleveranser med en betalningstid av högst 12 månader och 9 % då betalningstiden överskred 12 månader.

Kreditbeståndet för finansieringsarrangemanget med kortfristiga exportkrediter, inkl. exportfaktoringkrediter till finansieringsbolag, växte under året med 16 % till 1 250 Mmk. Av hela kreditbeståndet representerade verkstadsvaruindustrin 46 %, metallindustrin 13 % och textil-, beklädnads- och läderindustrin 8 %. Finansieringen utnyttjades vid årets utgång av 722 företag.

Med nyexportkrediter finansieras det behov av driftskapital under tillverkningstiden som beror på småindustrins och den medelstora industrins exportökning. Vid början av juni höjdes den övre gränsen för de till nyexportkrediter berättigade företagens omsättning till 200 Mmk och maximibeloppet av ett enskilt företags nyexportkredit till 5 Mmk. De finansierande bankernas ränta på nyexportkrediterna utgjorde 8 ½ %. Kreditbeståndet för finansieringsarrangemanget med nyexportkrediter steg 1981 med knappt 20 % för att vid slutet av året uppgå till 540 Mmk. Textil- och beklädnadsindustrins andel av kreditbeståndet var 32 %, metall- och verkstadsindustrins 26 % och pälsdjursfarmernas 11 %; finansieringen av pälsdjursuppfödningen skedde i form av säsongkrediter. Nyexportkrediter utnyttjades vid årets slut av 2 148 företag, av vilka 1 395 var pälsdjursfarmer.

Finlands Banks valutapolitik

Utvecklingen på den internationella valuta- och finansieringsmarknaden

Den internationella valutamarknaden var instabil även under 1981 och kurserna för de ledande valutorna varierade avsevärt. Oron på valutamarknaden var framför allt en följd av de stora förändringarna i dollarns räntenivå. Dessutom påverkades marknaden av ett flertal politiska faktorer.

Penningpolitiken i Förenta staterna baserade sig alltså på en reglering av penningmängdens tillväxt. Liksom under de närmast föregående åren fluktuerade dollarräntorna därför kraftigt. Vid ingången av 1981 var de amerikanska bankernas s.k. primränta, dvs. den ränta som de debiterade sina bästa kunder 21,5 %. Redan på våren hade räntan sjunkit till 17 %. Nästan lika högt som vid årets början eller till 20,5 % steg räntenivån på sommaren. Därefter sjönk den i jämn takt och låg vid slutet av året under 16 %. På euromarknaden följde depositionsräntan för dollarn i stort sett ränteutvecklingen i Förenta staterna. Även för de övriga valutorna på euromarknaden var räntesvängningarna betydligt starkare än året innan.

Växlingarna i ränteskillnaderna i synnerhet mellan Förenta staterna och Förbundsrepubliken Tyskland hade ett avgörande inflytande på valutakursernas utveckling ända fram till hösten. Då räntenivån i Förenta staterna steg i relation till räntenivån i många andra länder,

gick även dollarkursen upp i förhållande till övriga valutor. I början av året stärktes dollarn dessutom genom de optimistiska förväntningarna om verkningarna av den nya amerikanska regimens ekonomiska politik. Mot slutet av året blev förväntningarna dock försiktigare, vilket bidrog till att dollarkursen föll. Från och med augusti sjönk dollarräntorna jämförelsevis snabbt. Dollarkursen hade emellertid stöd bl. a. i förväntningarna om en ny räntestegring.

På grund av den ofördelaktiga ränteskillnaden försvagades D-marken under början av året gentemot dollarn. Bl. a. den positiva vändningen i förbundsrepublikens bytesbalansutveckling ledde emellertid till att D-marken blev starkare allt från slutet av sommaren. Även den schweiziska francen och den japanska yenen försvagades mot dollarn under första halvåret, men förstärktes från och med augusti märkbart mera än övriga valutor. Schweizerfrancens styrka kunde bl. a. tillskrivas landets relativt höga ränteläge, medan Japans gynnsamma bytesbalansutveckling verkade höjande på yenen. Däremot försvagades det engelska pundet av osäkerheten om den ekonomiska politikens effektivitet. Till följd av den fortsatt höga räntenivån steg pundkursen dock i slutet av året. Den svenska kronan devalverades med 10 % den 14 september.

Inom det europeiska valutasystemet (EMS) resulterade försvagningen av den franska francen i kombination med D-markens förstärkning i att den interna kursstrukturen måste justeras i oktober. D-marken och den holländska florinen revalverades med 5,5 % i förhållande till den danska kronan, den belgiska och den luxemburgska francen och det irländska pundet. Den franska francen och den italienska liran devalverades med 3 % gentemot dessa valutor.

Guldpriset fortsatte att sjunka på den internationella marknaden. Medan priset ännu vid 1980 års utgång var 588 dollar per uns, uppgick det vid slutet av 1981 till endast 400 dollar.

Trots den höga räntenivån för den viktigaste lånevalutan, US-dollarn, var låneaktiviteten på den internationella finansieringsmarknaden betydligt livligare än ett år tidigare. Det sammanlagda beloppet av eurokrediter och utländska obligationsemissioner steg enligt uppskattning till drygt 180 mrd dollar mot c. 120 mrd dollar 1980. Ökningen berodde dels

på de finansieringsströmmar som härrörde från OPEC-ländernas bytesbalansöverskott, dels på euroräntorna som låg under den höga räntenivån i Förenta staterna och Kanada. Också den goda kredittillgången lockade amerikanska och kanadensiska låntagare till euromarknaden. De oljeimporterande utvecklingsländernas upplåning på den internationella finansieringsmarknaden ökade, medan industriländernas (frånsett Förenta staterna och Kanada) minskade något. För de socialistiska länderna blev upplåningen i likhet med året innan rätt obetydlig.

De höga dollarräntorna i början av året dämpade låneverksamheten på obligationsmarknaden såväl i Förenta staterna som på euromarknaden. På euromarknaden tilltog aktiviteten ånyo i snabb takt sedan räntenivån accepterats av de amerikanska låntagarna. Mot slutet av året blev även den amerikanska obligationsmarknaden livligare i och med att räntorna sjönk markant. På de övriga viktigare kapitalmarknaderna var beloppet av utländska obligationsemissioner i det närmaste oförändrat. Undantag utgjorde Förbundsrepubliken Tyskland, där emissionsbeloppet reducerades betydligt från föregående år, och Japan, där

det mera än fördubblades. De utländska obligationsemissionerna uppgick allt som allt till c. 50 mrd dollar, varav eurobondlånens andel kan uppskattas till drygt 30 mrd dollar.

Eurokrediterna med rörlig ränta förstärkte sin ställning som största lånegrupp på den internationella finansieringsmarknaden och förblev en viktig utländsk finansieringskälla i synnerhet för låntagarna inom den offentliga sektorn i olika länder. Lånevillkoren ändrades inte nämnvärt under året. För goda låntagare var villkoren fortfarande fördelaktiga. Däremot steg kostnaderna för mindre kreditvärda låntagare i vissa fall. Den höga räntenivån kommer sannolikt att försvåra finansieringsmöjligheterna för en del högt skuldsatta länder under de närmaste åren och att påskynda förhandlingarna om en omreglering av kreditarrangemangen för dessa länder.

Valutakurspolitiken och den inhemska valutamarknaden

Den inhemska valutamarknaden var under verksamhetsåret stabil, om än tidvis livlig. Finlands Banks hela valutareserv växte trots

Valutornas avista säljkurser vid slutet av 1980 och 1981, mk

Valuta	31. 12. 1980	31. 12. 1981
New York	USD ¹ 3.849	4.366
Montreal	CAD ¹ 3.240	3.685
London	GBP ¹ 9.216	8.370
Dublin	IEP ¹ 7.350	6.884
Stockholm	SEK 88.20	79.15
Oslo	NOK 74.75	75.50
Köpenhamn	DKK 64.60	60.00
Frankfurt a. M.	DEM 196.70	194.60
Amsterdam	NLG 180.40	177.40
Bryssel	BEC ² 12.290	11.480
	BEL ³ 12.260	10.450
Zürich	CHF 217.90	243.60
Paris	FRF 85.45	77.10
Rom	ITL 0.420	0.369
Wien	ATS 27.75	27.82
Lissabon	PTE 7.45	6.85
Madrid	ESP 4.88	4.53
Tokyo	JPY 1.898	1.993
Reykjavik	ISK 0.66	53.80
Moskva, clearing	SUR ¹ 5.701	6.202

¹ Per enhet, resten per 100 enheter.

² Kommersiell kurs.

³ Finansiell kurs.

en obetydlig nedgång i den konvertibla valutareserven. Den konvertibla reserven vid månadens slut var minst eller 6 653 Mmk för november och störst eller 8 399 Mmk för april.

Månadsmedeltalet för valutaindex hölls hela året på poängtalet 113.1. Till denna nivå hade indextalet genom ett beslut av Finlands Banks direktion sänkts i mars 1980. Gränserna för valutaindexens variationsområde markerades alltjämt av poängtalerna 112.0 och 119.0. Varken devalveringen av den svenska kronan i september eller justeringen av kursstrukturen inom det europeiska valutasystemet i oktober orsakade något tryck på den inhemska valutamarknaden.

Växlingarna i markkurserna för de valutor som noterades av Finlands Bank berodde enbart på förändringarna i den internationella kursstrukturen. Säljkursen för US-dollar förstärktes under året med 13.4 % och för rubeln med 8.8 %. Den svenska kronan försvagades däremot med 10.3 % gentemot marken, det engelska pundet med 9.2 % och D-marken med 1.1 %. I oktober övergick Finlands Bank till en smidigare notering av rubeln, varigenom utvecklingen av rubelns markkurs blev jämnare.

Finlands Bank deltog inte i verksamheten på terminsmarknaden för konvertibla valutor under 1981. De gränser som Finlands Bank uppställt för varje valutabanks totala valutaposition tillämpades alltjämt, och summan av de enskilda bankernas avista- och terminspositioner skulle varje dag hålla sig inom dessa gränser. Terminsmarknaden var i stort sett stabil och stundom rätt livlig. Mot slutet av året närmade sig terminskurserna den nivå som grundade sig på beräkningarna av räntepariteten och valutabankernas nettoterminsfordringar minskade. Vid början av september utvidgades rätten att ingå terminskontrakt till att omfatta även bankernas inhemska krediter i utländsk valuta. Terminstransaktionerna i rubel i anslutning till handeln med Sovjetunionen växte kraftigt. Finlands Banks terminsfordringar i rubel uppgick vid slutet av året till 439 milj. rubel och skulderna till 15 milj. rubel.

Finlands Banks konvertibla valutareserv sjönk med 340 Mmk och uppgick vid årets slut till 7 458 Mmk. Guldreserven växte till följd av guldköp med 309 Mmk. Nettobeloppet av de konvertibla valutorna minskade med 178 Mmk till 3 645 Mmk och de utländska masskuldebrevens med 720 Mmk till 1 405 Mmk. Den 757 Mmk stora nettoskulden på

Finlands Banks bundna valutakonton förbyttes i en fordran på 1 909 Mmk.

Under året återbetalades 72 Mmk av de belopp som 1975 och 1976 erhållits ur Internationella valutafondens oljefacilitet. Det utestående beloppet vid slutet av året blev därmed 265 Mmk.

Vid utgången av 1981 hade Finlands Bank avtal med utländska banker om kreditreserveringar på sammanlagt 1 500 milj. US-dollar, vilket var 150 milj. US-dollar mera än vid föregående årsskifte. Krediterna kan vid behov utnyttjas för att stärka landets valutareserv. Under 1981 lyftes inga reservkrediter.

De långfristiga kapitalrörelserna och den utländska skulden

Inflödet av långfristigt kapital blev 1981 betydligt större än året innan. Under årets första månader var kapitalimporten dock relativt obetydlig och staten stod för största delen av nettokapitalimporten. Dämpande på kapitalinförseln verkade de höga utländska räntorna, fluktuationerna i valutakurserna, lättnaden på den inhemska penningmarknaden och företagets inkomstutveckling. Under sommarmånaderna blev kapitalimporten livligare, vilket närmast förklarades av eurodollarräntans fall. Under årets sista månader var det emellertid den allmänna nedgången i den utländska räntnivån och stegringen i den inhemska centralbanksfinansieringens kostnader som gav fart åt kapitalimporten.

Med företagets långfristiga kapitalimport finansierades framför allt pappersindustrins, metallindustrins och den kemiska industrins investeringar. Staten importerade betydligt mera utländskt kapital än året innan och dragningarna fördelade sig jämförelsevis jämnt över hela året; de största beloppen lyftes dock i november.

Finlands utländska nettoskuld steg under verksamhetsåret enligt preliminära uppgifter med 4.3 mrd mk och uppgick vid årets utgång till 32.3 mrd mk. Den långfristiga nettoskulden ökade med 4.3 mrd mk, medan den kortfristiga inte förändrades nämnvärt. Uppgången i den långfristiga nettoskulden orsakades närmast av nya utländska finansieringslån. Företagens importskuld växte, men då valutabankernas kortfristiga utländska fordringar också ökade, blev nettostegringen i den kortfristiga skulden mått-

Finlands utländska skuld vid slutet av 1978—1981, Mmk

	1978	1979	1980	1981
Långfristig bruttoskuld ¹	35 444	35 371	36 522	42 554
Långfristig bruttofordran ¹	5 784	6 696	7 729	9 416
Långfristig nettoskuld	29 660	28 675	28 793	33 138
Kortfristig bruttoskuld	15 166	19 489	31 178	35 400 ²
Kortfristig bruttofordran	19 974	24 467	31 987	36 200 ²
Kortfristig nettoskuld (+)/nettofordran (—)	—4 808	—4 978	—809	—800 ²
<i>Hela den utländska nettoskulden</i>	24 852	23 697	27 984	32 338 ²
i % av BNP till marknadspris	17.8	14.6	15.0	15.0 ²

¹ Saldona för den långfristiga skulden och fordran har beräknats enligt kurserna på saldodagen.

² Preliminär uppgift.

lig. Den utländska nettoskuldens andel av bruttonationalprodukten till marknadspris var lika stor som vid föregående årsskifte eller 15.0 %. Finlands kreditvärdighet på den internationella finansieringsmarknaden förblev också under 1981 god.

Finlands långfristiga utländska bruttoskuld gick upp med 6.0 mrd mk till 42.6 mrd mk. Företagens och finansieringsinstitutens nettoimport av långfristigt kapital belöpte sig till endast 1.6 mrd mk. Däremot ökade statens nettokapitalimport avsevärt och utgjorde 2.1 mrd mk. Vid slutet av året var 45 % av den långfristiga bruttoskulden denominerad i US-dollar, 11 % i D-mark, 11 % i schweizerfrancs och 7 % i japanska yen. Återstoden fördelade sig på ungefär 20 olika valutor. Den genomsnittliga betalningstiden för krediterna var 5.3 år.

Dragningarna av långfristigt utländskt kapital blev en och en halv gång så stora som året innan, dvs. 8.7 mrd mk. Härav representerade de finländska obligationsemissionerna utomlands 2.3 mrd mk. Följande 10 finländska obligationslån upptogs i utlandet:

Staten	100 milj.	DEM
Staten	20 mrd	JPY
Staten	50 milj.	GBP
Staten	100 milj.	USD
Staten	100 milj.	DEM
Finlands Exportkredit Ab ..	15 milj.	GBP
Finlands Exportkredit Ab ..	50 milj.	USD
Industrialiseringsfonden ...	5 mrd	JPY
Industribanken i Finland Ab	50 milj.	CHF
Enso-Gutzeit Oy	60 milj.	NLG

Långfristiga importkrediter lyftes till ett värde av 0.9 mrd mk, vilket var något mera än föregående år.

Amorteringarna på den långfristiga bruttoskulden uppgick till 4.9 mrd mk eller litet mera än 1980. Härav bestod 1.0 mrd mk av återbetalningar i förtid. Ränteutgifterna växte med en femtedel till 3.9 mrd mk. Den vägda medelräntan för finansieringslånen steg till c. 11 % mot att vid slutet av 1980 varit 9.6 %.

Utländska företags direkta investeringar i Finland ökade med ett nettobelopp av 75 Mmk, vilket var något mindre än året innan. Antalet företag i Finland med en utländsk ägarandel på över 20 % var vid årsskiftet 958.

Finlands långfristiga utländska bruttofordran växte med 21 % och belöpte sig vid årets utgång till 9.4 mrd mk. Ungefär hälften representerades av exportkrediter. Nettoökningen för dessa blev 0.5 mrd mk. De fordringar som hänförde sig till finansieringslånen steg i någon mån och uppgick vid årsslutet till 0.4 mrd mk. De utestående utvecklingskrediterna ökade till 88 Mmk.

Finländska företags direkta investeringar i utlandet gick upp med ett nettobelopp av 599 Mmk eller något mera än 1980. Vid slutet av året fanns det utomlands 1 095 sådana företag där den finländska ägarandelen var över 20 %.

Finlands Bank beslöt bevilja Citibank N.A. tillstånd till kapitalimport, sedan statsrådet godkänt dess ansökan om att få grunda en dotterbank i Finland. Före årets utgång hade ytterligare två ansökningar om kapitalimporttillstånd för utländska dotterbanker inlämnats till Finlands Bank.

De kortfristiga kapitalrörelserna

Nettoinflödet av kortfristigt kapital var under årets första månader mindre än väntat. Hårtill bidrog de höga räntorna och överskottet i handelsbalansen, som i sin tur berodde på den långsamma importtillväxten och den livliga exporten. Under början av året var det närmast de valutadepositioner som mottogs för att täcka terminsfördringarna i utländsk valuta som upprätthöll bankernas kortfristiga utländska skuld. Mot slutet av året började bankernas nettoskuld minska, då uppgången i utrikeshandeln avtog och de inhemska finansieringsmöjligheterna förbättrades.

I form av leveranskrediter importerades kortfristigt kapital till ett nettobelopp av 0,9 mrd mk. Av bankernas kortfristiga kapitalimport om 1,4 mrd mk användes 0,8 mrd mk till refinansiering av exportfördringar.

De bilaterala betalningsarrangemangen

Finland hade vid slutet av 1981 clearingbaserade betalningsavtal med Sovjetunionen, Bulgarien, Rumänien, Tyska demokratiska republiken, Kina och Ungern. Clearingavtalen med Polen och Tjeckoslovakien var formellt alltiämt i kraft, men i praktiken fortsattes experimentet med betalningar i konvertibla US-dollar.

Mellan Finland och Rumänien undertecknades ett nytt långfristigt handelsavtal den 30 oktober 1981. Enligt avtalet sker betalningarna länderna emellan från början av 1982 i konvertibla valutor.

Mellan Finland och Bulgarien undertecknades den 19 augusti 1981 ett nytt betalningsavtal som trädde i kraft vid ingången av 1982. I enlighet därmed höjdes kreditlimiten till 3 milj. US-dollar. Den skuld som överstiger

kreditlimiten skall utjämnas automatiskt. Om debetsaldot vid årsskiftet ligger över kreditlimiten, skall den överstigande delen betalas i konvertibla US-dollar.

För det clearingkonto som används i transaktionerna mellan Finland och Sovjetunionen höjdes kreditlimiten till 150 milj. rubel och för det finländsk-kinesiska clearingkontot till 20 Mmk.

Finlands Banks balansräkning och resultaträkning

Utländskt

Finlands Banks konvertibla valutareserv sjönk 1981 med 340 Mmk till 7 458 Mmk. De utländska masskuldebrevens minskade med 720 Mmk till 1 405 Mmk och de konvertibla valutafördringarna med 155 Mmk till 3 686 Mmk. Guldreserven växte med 309 Mmk till följd av guldköp i december. Av de övriga posterna i den konvertibla reserven ökade de särskilda dragningsrätterna med 235 Mmk och reservtranschen i Internationella valutafonden med 14 Mmk. Den konvertibla reserven var hela året jämförelsevis stabil.

Bankens bundna valutareserv steg under året med 2 666 Mmk, och de bundna valutakontona visade därmed ett nettotillgodohavande på 1 909 Mmk vid årets slut. De bundna valutafördringarna ökade med 1 756 Mmk och de bundna valutaskulderna minskade med 910 Mmk.

Finlands Banks övriga fordringar på utlandet, som endast består av markandelen i Internationella valutafonden, växte med 66 Mmk till 1 606 Mmk. Bankens övriga skulder ökade med 167 Mmk till 2 597 Mmk. Detta berodde i huvudsak på att de tilldelade särskilda dragningsrätterna gick upp med 160 Mmk till 726 Mmk på grund av nytilldelningar.

Utländska konton
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Förändring
Guld	1 073	1 382	+ 309
Särskilda dragningsrätter	397	632	+ 235
Reservtranschen i Internationella valutafonden	380	394	+ 14
Utländska masskuldebrev	2 125	1 405	- 720
Konvertibla valutor	3 841	3 686	- 155
Bundna valutor	208	1 964	+ 1 756
Guld och valutafördringar	8 024	9 463	+ 1 439
Markandelen i Internationella valutafonden ..	1 540	1 606	+ 66
Övriga fordringar på utlandet	1 540	1 606	+ 66
Summa utländska fordringar	9 564	11 069	+ 1 505
Konvertibla konton	18	41	+ 23
Bundna konton	965	55	- 910
Valutaskulder	983	96	- 887
Internationella valutafondens markkonton	1 864	1 871	+ 7
Tilldelade särskilda dragningsrätter	566	726	+ 160
Övriga utländska skulder	2 430	2 597	+ 167
Summa utländska skulder	3 413	2 693	- 720
Utländska nettotillgodohavanden	6 151	8 376	+ 2 225

Finlands Banks utländska nettotillgodohavanden växte med 2 225 Mmk, eftersom de utländska fordringarna ökade med 1 505 Mmk och de utländska skulderna minskade med 720 Mmk. Vid slutet av året uppgick de utländska nettotillgodohavandena till 8 376 Mmk.

Finansieringsinstitutet

Finlands Bank hade vid årets slut en nettoskuld på 107 Mmk till finansieringsinstitutet. Fordringarna på finansieringsinstitutet sjönk under året med 1 660 Mmk till 3 690 Mmk, medan skulderna steg med 58 Mmk till 3 797 Mmk. Affärsbankernas centralbanksfinansiering reducerades med 1 894 Mmk till 2 238 Mmk. Nedgången kunde tillskrivas dagslänerna, eftersom checkräkningskrediterna till grundränta var oförändrad eller 458 Mmk. Skillnaden mellan centralbanksfinansieringens och dagslänens förändring förklarades av affärsbankernas dagsdepositioner.

Dagsdepositionerna på Finlands Banks dagslänemarknad belöpte sig vid årets utgång till 1 080 Mmk och dagslänerna till 1 796 Mmk. Dagsdepositionernas summa var 790 Mmk större än ett år tidigare och dagslänens 1 878 Mmk mindre. Skillnaden mellan dem, som vid slutet av 1981 utgjorde 716 Mmk, täcktes genom Finlands Banks egna placeringar på dagslänemarknaden. Dessa var 2 668 Mmk mindre än vid slutet av 1980.

Kassareservdepositionerna, som baserade sig på ett kassareservavtal med penninginstitutet från 1979, uppgick vid slutet av året till 2 492 Mmk, dvs. 825 Mmk mindre än för ett år sedan. Härav svarade affärsbankerna (exkl. ACA och SCAB) för 868 Mmk, andelsbankerna (inkl. ACA) för 586 Mmk, sparbänkerna (inkl. SCAB) för 730 Mmk och Postbanken för 308 Mmk. Beloppet av finansieringsinstitutens kapitalimportdepositioner, som vid början av året var 108 Mmk, växte med 93 Mmk. Bankernas kontantmedelskrediter utgjorde vid årsslutet 768 Mmk eller 125 Mmk mera än ett

Finansieringsinstitutens konton
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Förändring
Bankernas checkräkningar	481	495	+ 14
Dagslån	3 674	1 796	- 1 878
Kontantmedelskrediter	643	768	+ 125
Masskuldebrev	527	594	+ 67
Övriga	25	37	+ 12
Fordringar på finansieringsinstitut	5 350	3 690	- 1 660
Bankernas checkräkningar	1	0	- 1
Dagsdepositioner	290	1 080	+ 790
Kassareservdepositioner	3 317	2 492	- 825
Kapitalimportdepositioner	108	201	+ 93
Övriga	23	24	+ 1
Skulder till finansieringsinstitut	3 739	3 797	+ 58
Nettotillgodohavanden i finansieringsinstitut ..	1 611	- 107	- 1 718

är tidigare. Finlands Banks innehav av finansieringsinstitutens masskuldebrev ökade med 67 Mmk till 594 Mmk.

Utöver fordringarna och skulderna har finansieringsinstitutet en del sådana ansvarsförbindelser gentemot Finlands Bank som uppkommit i samband med olika finansieringsarrangemang. Växlar som innehas av Finlands Bank men som bankerna bär ansvaret för är exportväxlarna och nyexportväxlarna. I Finlands Banks balansräkning står dessa växlar tillsammans för

posten "Exportfinansiering" bland fordringar på företag. Till ansvarssumman hör även de garantier bankerna lämnat för de inhemska leveranskrediterna.

Den offentliga sektorn

Finlands Banks fordringar på den offentliga sektorn växte under året med 11 Mmk till 1 236 Mmk. Av det lån på 700 Mmk som

Den offentliga sektorns konton
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Förändring
Statens skuldebrev	512	354	- 158
Masskuldebrev	288	386	+ 98
Statens metallmyntsansvar	403	483	+ 80
Övriga	22	13	- 9
Fordringar på den offentliga sektorn	1 225	1 236	+ 11
Checkräkningar	2	1	- 1
Konjunkturfondsdepositioner	545	433	- 112
Konjunkturdepositioner	37	143	+ 106
Kapitalimportdepositioner	—	—	—
Övriga	7	1	- 6
Skulder till den offentliga sektorn	591	578	- 13
Nettotillgodohavanden hos den offentliga sektorn	634	658	+ 24

banken 1978 beviljat staten amorterades sammanlagt 158 Mmk och det utestående lånebeloppet var vid slutet av året 354 Mmk. Finlands Banks innehav av statens masskuldebrev steg med 98 Mmk och statens metallmyntsansvar med 80 Mmk.

Skulderna till den offentliga sektorn minskade med 13 Mmk till 578 Mmk. Staten avvecklade under årets lopp 149 Mmk av konjunkturfondsdepositionerna, som vid början av året uppgått till 545 Mmk. Vid årets utgång var beloppet av dessa depositioner 433 Mmk sedan räntan om 37 Mmk lagts till kapitalet. De konjunkturdepositioner som staten uppbar av företagen ökade under året med 106 Mmk till 143 Mmk.

Finlands Banks nettotillgodohavanden hos den offentliga sektorn steg med 24 Mmk och uppgick vid slutet av året till 658 Mmk.

Företagen

Finlands Banks fordringar på företag växte med 1 150 Mmk till 4 549 Mmk. Exportfinansieringen, som omfattar utländska växlar och nyexportväxlar, gick upp med 252 Mmk. Beloppet av nyexportväxlarna ökade med 91 Mmk till 540 Mmk och av de kortfristiga exportkrediterna med 161 Mmk till 1 214 Mmk. Finansieringen av inhemska leveranser steg med 550 Mmk till 2 111 Mmk. Det sammanlagda kreditbeståndet för dessa tre särskilda finansieringsarrangemang var vid årets

slut 3 865 Mmk eller 802 Mmk större än ett år tidigare. Vad de övriga fordringarna beträffar, minskade Finlands Banks innehav av företagens masskuldebrev med 33 Mmk, medan de icke specificerade fordringarna ökade med 381 Mmk.

Skulderna till företag växte med 455 Mmk till 1 433 Mmk. Investerings- och fartygsanskaffningsdepositionerna ökade med ett nettobelopp av 708 Mmk och uppgick vid årets slut till 1 425 Mmk. Kapitalimportdepositionerna, som vid början av 1981 utgjorde 83 Mmk, lyftes i sin helhet under året. Med stöd av ett statsrådsbeslut återbetalades exportdepositionerna från början av november i engångsposter till företagen. Det återbetalda beloppet inkl. räntan var 219 Mmk.

Finlands Banks nettoutlåning till företag ökade med 695 Mmk och uppgick vid årets slut till 3 116 Mmk.

Utelöpande sedlar och mynt samt depositionsbevis

Beloppet av utelöpande sedlar och mynt steg med 641 Mmk och uppgick vid årets utgång till 5 595 Mmk. Härav svarade sedelstocken för 5 152 Mmk och metallmynten för 443 Mmk. Dessutom ingår i balansposten "Övriga skulder" sedlar i den gamla myntenheten till ett värde av 9 Mmk.

De utelöpande depositionsbevisen utgjorde vid slutet av året 1 600 Mmk eller 300 Mmk mindre än vid föregående årsskifte.

Företagens konton
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Förändring
Exportfinansiering	1 502	1 754	+ 252
Finansiering av inhemska leveranser	1 561	2 111	+ 550
Masskuldebrev	220	187	- 33
Övriga	116	497	+ 381
Fordringar på företag	3 399	4 549	+ 1 150
Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	717	1 425	+ 708
Kapitalimportdepositioner	83	—	- 83
Exportdepositioner	110	0	- 110
Övriga	68	8	- 60
Skulder till företag	978	1 433	+ 455
Nettotillgodohavanden i företag	2 421	3 116	+ 695

Nettobalansposterna
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Förändring
+ Utländska nettotillgodohavanden	6 151	8 376	+ 2 225
+ Nettotillgodohavanden i finansieringsinstitut	1 611	— 107	— 1 718
+ Nettotillgodohavanden i företag	2 421	3 116	+ 695
+ Nettotillgodohavanden hos den offentliga sektorn	634	658	+ 24
= Summa nettotillgodohavanden	10 817	12 043	+ 1 226
+ Utelöpande depositionsbevis	1 900	1 600	— 300
+ Utelöpande sedlar och mynt	4 954	5 595	+ 641
+ Eget kapital, värderegleringsräkningar och övriga balansposter, netto	3 963	4 848	+ 885
= Summa nettoskulder och eget kapital	10 817	12 043	+ 1 226

Finlands Banks nettobalans

Som sammandrag av den tidigare genomgången av hur posterna i Finlands Banks balansräkning utvecklats presenteras ovan nettobalansen enligt huvudsektorer.

Sedelutgivningen

Den ordinarie sedeltäckningen, till vilken

hänförs guldreserven och bankens ostridiga fordringar på utlandet, steg 1981 med 1 669 Mmk till 9 350 Mmk. Den supplementära sedeltäckningen, vilken består av inhemska växlar som kan godkännas som täckning, reducerades med 192 Mmk till 1 308 Mmk. Hela sedelutgivningsrätten ökade sålunda med 1 477 Mmk. Sedelutgivningen, dvs. den utelöpande sedelstocken, de av bankens förbindelser som

Sedelutgivningsbalansen
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	Förändring
Sedelutgivningsrätt			
Ordinarie täckning	7 681	9 350	+ 1 669
Supplementär täckning	1 500	1 308	— 192
Summa	9 181	10 658	+ 1 477
Sedelutgivning			
Utelöpande sedlar	4 572	5 152	+ 580
Förbindelser betalbara vid anfordran	1 089	144	— 945
Outnyttjad checkkredit	0	2	+ 2
Summa	5 661	5 298	— 363
Sedelutgivningsreserv	3 520	5 360	+ 1 840

Bokslutet

bör betalas vid anfordran och det outnyttjade beloppet av checkkrediterna, minskade med sammanlagt 363 Mmk. Sedelutgivningsreserven förstärktes alltså med 1 840 Mmk till 5 360 Mmk.

På nästa sida återges Finlands Banks balansräkning vid slutet av 1980 och 1981. Beloppen är angivna i miljoner mark.

Balansräkning
Mmk

	31. 12. 1980	31. 12. 1981	31. 12. 1980	31. 12. 1981
Aktiva			Passiva	
Guld	1 073	1 382	Konvertibla konton	18 41
Särskilda dragningsrätter ..	397	632	Bundna konton	965 55
Reservtranchen i Internationella valutafonden ..	380	394	Valutaskulder	983 96
Utländska masskuldebrev ..	2 125	1 405	Internationella valutafondens markkonton	1 864 1 871
Konvertibla valutor	3 841	3 686	Tilldelade särskilda dragningsrätter	566 726
Bundna valutor	208	1 964	Övriga utländska skulder ..	2 430 2 597
Guld och valutafordringar	8 024	9 463	Sedlar	4 572 5 152
Markandelen i Internationella valutafonden	1 540	1 606	Metallmynt	382 443
Övriga fordringar på utlandet	1 540	1 606	Utelöpande sedlar och mynt	4 954 5 595
Bankernas checkräkningar	481	495	Utelöpande depositionsbevis	1 900 1 600
Dagslån	3 674	1 796	Bankernas checkräkningar ..	1 0
Kontantmedelskrediter ...	643	768	Dagsdepositioner	290 1 080
Masskuldebrev	527	594	Kassareservdepositioner ..	3 317 2 492
Övriga	25	37	Kapitalimportdepositioner ..	108 201
Fordringar på finansieringsinstitut	5 350	3 690	Övriga	23 24
Statens skuldebrev	512	354	Skulder till finansieringsinstitut	3 739 3 797
Masskuldebrev	288	386	Checkräkningar	2 1
Statens metallmyntsansvar ..	403	483	Konjunkturfondsdepositioner	545 433
Övriga	22	13	Konjunkturdepositioner ..	37 143
Fordringar på den offentliga sektorn	1 225	1 236	Kapitalimportdepositioner ..	— —
Exportfinansiering	1 502	1 754	Övriga	7 1
Finansiering av inhemska leveranser	1 561	2 111	Skulder till den offentliga sektorn	591 578
Masskuldebrev	220	187	Investerings- och fartygsanskaffningsdepositioner	717 1 425
Övriga	116	497	Kapitalimportdepositioner ..	83 —
Fordringar på företag	3 399	4 549	Exportdepositioner	110 0
Övriga tillgångar	80	89	Övriga	68 8
			Skulder till företag	978 1 433
			Övriga skulder	13 15
			Värderegleringsräkningar ..	1 767 609
			Grundfond	1 400 3 000
			Reservfond	441 750
			Räkenskapsårets vinst	422 563
			Eget kapital	2 263 4 313
			Summa	19 618 20 633